

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

4 februari 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Felix Strackx en Herman De Reuse –

**houdende de verplichting de verspreiding van ongeneeslijke levensbedreigende
besmettelijke ziekten te voorkomen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet van 5 april 1995, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 19 juli 1995, betreffende de profylaxe van besmettelijke ziekten, verleent de Vlaamse regering verregaande bevoegdheden inzake de bestrijding van besmettingshaarden van besmettelijke ziekten.

Zo bepaalt de Vlaamse regering de door kiemen veroorzaakte ziekten die op een geïkt aangifteformulier moeten worden aangegeven door elke arts en door elk hoofd van een laboratorium voor klinische biologie die een dergelijk ziektegeval kent of vermoedt. Indien er op een schip geen arts is, dan geldt dezelfde verplichting voor de kapitein en voor de loods. Personen die een bijzonder gevaar van besmetting voor de gemeenschap vormen, kunnen verplicht worden een medische behandeling te ondergaan of kunnen, indien nodig, tijdelijk worden afgezonderd in een ziekenhuisafdeling.

Ook degenen die door hun beroepsactiviteit een besmettelijke ziekte kunnen overdragen, kunnen worden onderworpen aan een medisch onderzoek. Zolang zij een bijzonder gevaar vormen voor de volksgezondheid, kan hun de uitoefening van deze beroepsactiviteiten worden verboden.

De ontsmetting van voorwerpen en lokalen kan worden bevolen, alsmede de behandeling, de afzondering of het doden van dieren die door voor de mens gevaarlijke kiemen zijn besmet.

Tenslotte kunnen ruimten in ziekenhuizen opgeëist worden voor de opname en afzondering van personen die besmet zijn of bij wie een ernstige besmetting wordt vermoed.

De ambtenaren-artsen die met het toezicht op de naleving van de bepalingen van het decreet belast zijn, mogen elk onderzoek, elke controle en enquête instellen, alsook alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten. Zij mogen overal binnengaan waar zij een besmetting vermoeden en ze kunnen de bijstand van politie en rijkswacht vorderen.

Als sanctie kunnen geldboetes worden opgelegd.

De Vlaamse overheid heeft met het decreet van 5 april 1995 dus een krachtig instrument in handen om de verspreiding van de meeste besmettelijke ziekten aan te pakken. Spijtig genoeg duiken er hoe langer hoe meer besmettelijke ziekten op

waartegen geen enkele vaccinatie of afdoende behandeling bestaat. Sommige daarvan kunnen op korte termijn de dood tot gevolg hebben. Meestal is de patiënt echter al jarenlang besmet voordat hij de ziekte ook effectief krijgt, zoals bijvoorbeeld bij HIV of hepatitis C. Ondertussen kan hij/zij als drager de besmetting wel overdragen op andere personen. Het is over deze ziekten, die we hebben gedefinieerd als ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekten, dat dit decreet handelt.

Terwijl het aantal personen die besmet zijn met het HIV zich in België blijkt te stabiliseren rond ongeveer 11.000, wordt dat aantal voor hepatitis C geraamd op 100.000, met een toename van 6.000 tot 10.000 nieuwe besmettingen per jaar. Het hepatitis C-virus is ook veel taaier en dus besmettelijker dan het HIV.

Tenzij het de bedoeling zou zijn de besmette personen jarenlang af te zonderen – tot aan hun dood, zeg maar – biedt het decreet van 5 april 1995 weinig bescherming tegen de verspreiding van deze ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekten.

Het is duidelijk dat door het specifieke karakter van deze ziekten de verantwoordelijkheid voor het vermijden van de verspreiding ervan bij het individu zelf ligt. Daarbij is het eigenlijk vanzelfsprekend dat ieder besmet individu de morele plicht heeft al het mogelijke te doen om de overdracht van zijn ziekte op andere personen te verhinderen.

Hoewel we ons ervan bewust zijn dat de bewijslast niet altijd gemakkelijk te voeren zal zijn, willen we met dit decreet iedereen met zijn individuele verantwoordelijkheid confronteren.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit decreet is van toepassing op iedereen die zich op het Nederlandse taalgebied bevindt, hoe toevallig of kortstondig dit verblijf ook moge zijn.

Artikel 2

Om onder de toepassing van dit decreet te vallen moet het gaan om een ziekte die :

1° besmettelijk is

In het decreet van 5 april 1995 wordt het begrip "besmettelijke ziekte" niet gedefinieerd. In artikel 2, § 1, wordt evenwel gesproken over "door kiemen veroorzaakte ziekten". We nemen aan dat hier met "kiemen" micro-organismen worden bedoeld.

Wij willen "besmettelijke ziekte" definiëren als "een aandoening die door micro-organismen rechtstreeks of onrechtstreeks van de ene mens op de andere kan worden overgedragen". Er hoeft dus niet noodzakelijk fysiek contact te zijn om een besmetting te veroorzaken ;

2° ongeneeslijk is

Dit wil zeggen dat er geen courante behandelingswijze bestaat die een redelijke kans op een algehele genezing biedt. Het gaat hier dus niet over geneeswijzen die zich nog in een (nagenoeg) experimenteel stadium bevinden.

Uiteraard heeft de kans op genezing ook veel te maken met de algemene gezondheidstoestand van de patiënt. Daardoor kunnen courant geneesbare ziekten bij patiënten met een slechte algemene toestand soms ongeneeslijk worden. Die ziekten vallen echter niet onder de bepalingen van dit decreet ;

3° niet door vaccinatie vermijdbaar is

Ziekten waartegen een vaccin bestaat dat courant verkrijgbaar en dus niet-experimenteel is, vallen niet onder de toepassing van dit decreet ;

4° levensbedreigend is

Het gaat hier over een aandoening die op korte of lange termijn de dood tot gevolg kan hebben. Er hoeft dus geen overlijdensrisico van 100 procent te bestaan. Vanaf het ogenblik dat de besmetting in de weefsels kan worden aangetoond, is de ziekte latent aanwezig. Ze kan op elk ogenblik tevoorschijn komen en dan potentieel dodelijk zijn. Ook wanneer dit niet altijd effectief het geval is, spreken we toch van een levensbedreiging.

Anderzijds zijn er ziekten die weliswaar ongeneeslijk zijn, maar in normale omstandigheden niet potentieel dodelijk. Hoewel ze zeer vervelend kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld herpes, vallen ze niet onder de bepalingen van dit decreet.

Soms kunnen vrij banale infecties door de slechte algemene gezondheidstoestand van de patiënt of door zeldzame verwickelingen toch de dood tot

gevolg hebben. Dergelijke infecties, die in de regel niet dodelijk zijn, vallen ook buiten de bepalingen van dit decreet.

Artikel 3

Aan dit artikel wensen wij de ruimst mogelijke betekenis te geven. Het is van toepassing op iedereen die redenen heeft om te vermoeden dat hij/zij besmet is door of lijdt aan een ziekte zoals beschreven in artikel 2. Dat vermoeden kan zijn ingegeven door een gestelde diagnose, maar ook door een sterk vermoeden van besmetting. Iemand die bijvoorbeeld onbeschermd seksuele contacten heeft gehad met een HIV-besmette partner, moet er in principe van uitgaan dat er een grote kans bestaat dat hij/zij ook besmet is en valt dus ook onder de bepalingen van dit decreet.

Hij/zij is dan verplicht alle mogelijke maatregelen te treffen om besmetting van andere personen te verhinderen. Die maatregelen kunnen afhankelijk van de specifieke situatie sterk uiteenlopen, gaande van rigoureuze fysieke voorzorgsmaatregelen bij, tot onthouding van, bijvoorbeeld, bepaalde seksuele contacten of contactsporten. Alle besmette voorwerpen, zoals injectienaalden en dergelijke, moeten veilig worden opgeborgen, zodat niemand anders ze kan gebruiken of er zich aan kan kwetsen.

Het spreekt voor zich dat personen die redenen hebben om te vermoeden dat ze besmet zijn, zich niet mogen aanbieden als bloed-, sperma- of orgaandonor.

In sommige gevallen zal ook de melding van zijn/haar toestand aan derden noodzakelijk zijn om een besmetting te voorkomen, bijvoorbeeld aan de occasionele hulpverlener bij een accidentele verwonding.

We zijn ons ervan bewust dat de bepalingen in dit artikel zeer ver gaan en niet aangenaam zijn voor de besmette persoon. Men kan dit betreuren, maar het belang van de gemeenschap moet hier duidelijk primeren op de vrijheid van het individu.

Artikel 4

Het is de verantwoordelijkheid van de behandelende geneesheer om zijn patiënt grondig en uitgebreid in te lichten over alle mogelijke besmettingswijzen en de maatregelen die moeten worden genomen om die te verhinderen.

Artikel 5

Ook wie zelf niet besmet is, moet zijn verantwoordelijkheid nemen bij het verhinderen van de verspreiding van de ziekte. Er zijn tal van mogelijkheden waarbij iemand, al dan niet bij de uitoefening van zijn beroep, kan fungeren als tussenschakel voor de overdracht van de besmetting van één persoon op een andere.

Waar het medisch en paramedisch korps voldoende opgeleid en geïnformeerd mag worden geacht om terzake de nodige maatregelen te treffen, is dat voor andere beroepsgroepen helaas niet altijd het geval. Herenkappers bijvoorbeeld, gebruiken soms hetzelfde scheermes bij verschillende klanten. Bijna altijd worden daarbij kleine bloedende wondjes veroorzaakt. Aangezien sommige virussen in vitro de tijdsduur tussen twee klanten gemakkelijk overleven, is hier zeker sprake van een reëel besmettingsrisico.

Ook de personen die tatoeages, piercings, pedicure en manicure en dergelijke uitvoeren, moeten zich terdege bewust zijn van de wijzen van en de risico's op overdracht.

Artikel 6

In het licht van het voorgaande is het duidelijk dat de Vlaamse overheid een erg brede informatie- en preventiecampagne zal moeten voeren, gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke bevindingen.

Artikel 7

Iemand mogelijk besmetten met een levensbedreigende ziekte is een ernstige zaak en staat in feite gelijk met slagen en verwondingen met mogelijk de dood tot gevolg. Wij wensen dan ook strenge straffen op te nemen.

Voor alle duidelijkheid : om strafbaar te zijn, is het niet noodzakelijk dat de besmetting ook effectief heeft plaatsgevonden, het niet nemen van de nodige voorzorgsmaatregelen is voldoende.

Felix STRACKX

Herman DE REUSE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Onder ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekte wordt een ongeneeslijke ziekte verstaan, waartegen geen vaccinatie mogelijk is, die door micro-organismen rechtstreeks of onrechtstreeks tussen personen kan worden overgedragen en die op korte of lange termijn de dood tot gevolg kan hebben.

Artikel 3

Hij die zich in het Nederlandse taalgebied bevindt en lijdt aan of drager is van een ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekte, of redenen heeft om dit te vermoeden, is ertoe gehouden de nodige maatregelen te treffen om de overdracht op andere personen te verhinderen.

Artikel 4

De behandelende geneesheer informeert de patiënt die lijdt aan of drager is van een ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekte over de wijzen van overdracht ervan en de maatregelen die moeten worden getroffen om deze overdracht te verhinderen.

Artikel 5

Hij die zich in het Nederlandse taalgebied bevindt en die op enigerlei wijze de overdracht van een ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekte tussen derden zou kunnen veroorzaken, is ertoe gehouden de nodige maatregelen te treffen om dit te verhinderen.

Artikel 6

De Vlaamse regering informeert de bevolking in het algemeen en de in artikelen 3 en 5 bedoelde personen in het bijzonder over de wijzen van overdracht van ongeneeslijke levensbedreigende besmettelijke ziekten en de maatregelen die moeten worden getroffen om de overdracht ervan te verhinderen.

De Vlaamse regering bepaalt de in het eerste lid bedoelde maatregelen gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke bevindingen.

Artikel 7

Met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar worden gestraft de in de artikelen 3, 4 en 5 bedoelde personen die de bepalingen van dit decreet niet naleven.

Felix STRACKX

Herman DE REUSE
